

Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία

03 / 19

24 Οκτωβρίου 2019

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Επισκόπηση Τριμηνιαίας

Διεθνές περιβάλλον:

Μεγαλύτερη επιβράδυνση φέτος, επιτάχυνση το 2020

- Επιδείνωση προσδοκιών για παγκόσμια ανάπτυξη φέτος: **3,0% από 3,3% το 2019**. Εκτιμάται ήπια επιτάχυνση το 2020, σε 3,3%.
 - **Αρνητικές επιδράσεις** από κλιμακούμενα μέτρα εμπορικού προστατευτισμού, πιέσεις στην αυτοκινητοβιομηχανία της ΕΕ, κυρίως στη Γερμανία (περιβαλλοντικές προδιαγραφές – πτώση ζήτησης Κίνας), αβεβαιότητα για το επικείμενο Brexit, λήξη φορολογικών κινήτρων στην Κίνα
- **β' τριμ. 2019: Ήπια περαιτέρω επιβράδυνση**, σε σχέση με προηγούμενο τρίμηνο: 1,6% στις χώρες ΟΟΣΑ, από 1,7% το προηγούμενο τρίμηνο, 2,7% το ίδιο τρίμηνο πέρυσι
 - Σε αντίθεση με τη μεταποίηση, αντοχή των υπηρεσιών σε αρκετές ανεπτυγμένες χώρες στις πιέσεις, με συμβολή στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης

Διεθνές περιβάλλον: προκλήσεις μεσοπρόθεσμα

Παγκοσμίως

- Συνέχιση - κλιμάκωση πολιτικών εμπορικού προστατευτισμού → Δυσκολία ομαλοποίησης εμπορικών σχέσεων ΗΠΑ - Κίνας
- Επίδραση γεωπολιτικών εντάσεων στην Μέση Ανατολή
- Επιπτώσεις οικονομικής πολιτικής στο ιδιωτικό χρέος στην Κίνα
- Παρατεταμένη αστάθεια σε Τουρκία και Αργεντινή

Ευρώπη

- **Brexit:** αβεβαιότητα για την εφαρμογή της συμφωνίας ΗΒ και ΕΕ
- Προβλήματα στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας
- Σχέσεις με Τουρκία, αντιμετώπιση προσφυγικών ροών
- Υποστηρικτική νομισματική πολιτική ΕΚΤ (παράταση χαμηλών επιτοκίων – επανέναρξη Q-E)

Ελλάδα: Επιτάχυνση ανάπτυξης στο β' τρίμ. 2019

β' τρίμ. 2019: **+1,9%**, έναντι +1,1% στο α' τρίμ. '19 και 1,5% στο β' τρίμ. '18

Α' εξαμ. '19: αύξηση ΑΕΠ 1,5%, έναντι ανόδου 2,1% πέρυσι

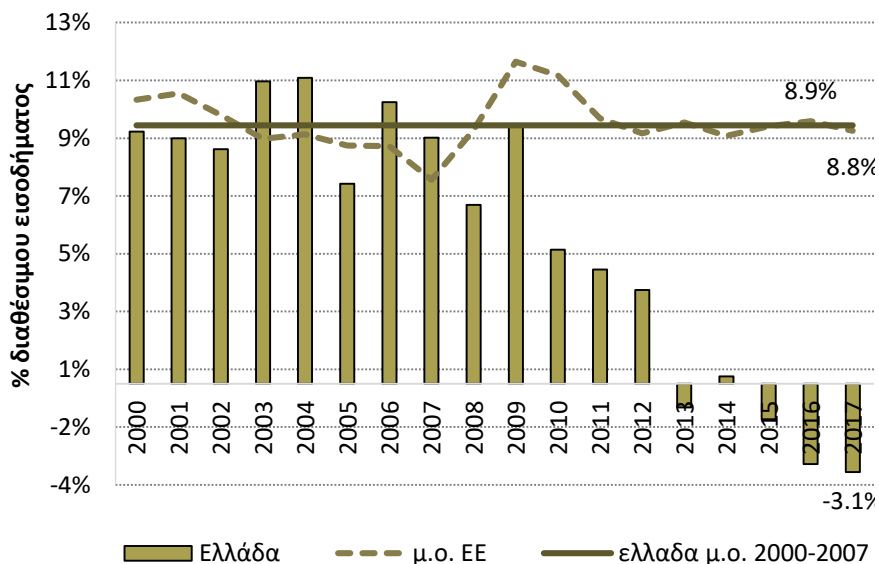
Σημαντικότερες μεταβολές στις συνιστώσες του ΑΕΠ:

- Διεύρυνση εξαγωγών κατά 4,8%, έναντι όμως αύξησης 8,9% πριν ένα έτος
 - Κατά ¾ από περισσότερες εξαγωγές υπηρεσιών (+8,0%, σχεδόν όσο πέρυσι), από υψηλότερες εισπράξεις από τουρισμό και διεθνείς μεταφορές. Μικρή άνοδος εξαγωγών προϊόντων (+1,8%, έναντι 8,9% πριν ένα χρόνο)
 - Όμως επιδείνωση ελλείμματος εξωτερικού τομέα, από μεγαλύτερη ενίσχυση εισαγωγών (+6,7% από -2,5%), πρωτίστως λόγω περισσότερων εισαγωγών προϊόντων (+6,9%). Υπηρεσίες: +4,5%
- Αύξηση επενδύσεων 7,6%, αντί πτώσης 13,8% στο β' εξαμ. του 2018
 - Σχεδόν αποκλειστικά από διεύρυνση αποθεμάτων (90,9%). Σχηματισμός πάγιου κεφαλαίου +0,7% (+4,4% πέρυσι)
 - Αύξηση επενδύσεων παγίου κυρίως σε Μεταφορικό εξοπλισμό (+43,6%) και Κατοικίες (+13,1%)
- Στασιμότητα ιδιωτικής κατανάλωσης, αύξηση καταναλωτικών δαπανών δημοσίου από εκλογικό κύκλο
 - Διεύρυνση δημόσιας κατανάλωσης 1,9% (από 2,1% πριν ένα έτος), αποκλειστικά από το β' τρίμ. (+5,3%). Αμετάβλητη ιδιωτική κατανάλωση (-0,1%), έναντι αύξησης 1,0% ένα έτος νωρίτερα.

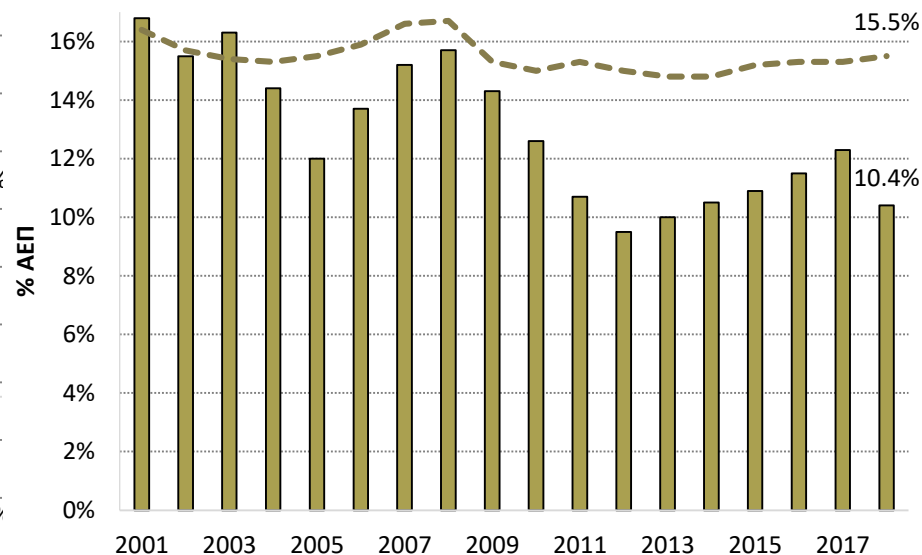

Παράλληλη πορεία αποταμιεύσεων και επενδύσεων στην Ελλάδα

Αποταμιεύσεις νοικοκυριών

Πάγιες επενδύσεις πλην κατασκευών κατοικιών

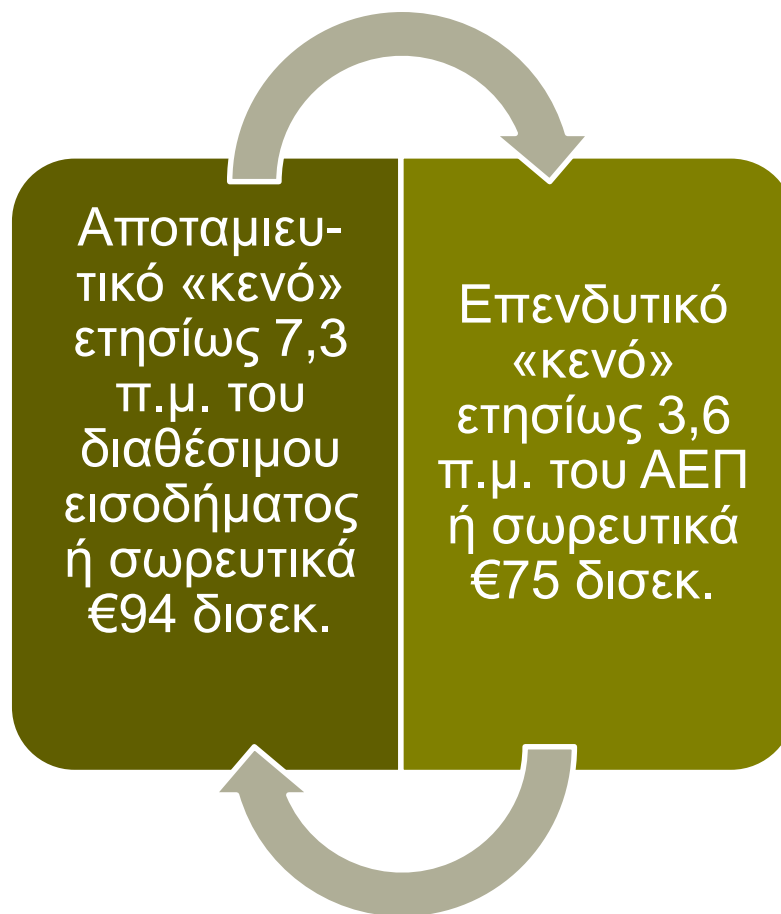

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία IOBE

- Οι αποταμιεύσεις στην Ελλάδα το 2009 – 2017 υστερούσαν ετησίως έναντι ΕΕ κατά 7,3% του διαθέσιμου εισοδήματος ή σωρευτικά €94 δισεκ.
- Ταυτόχρονα, οι παραγωγικές επενδύσεις της χώρας κατέγραψαν ετησίως «επενδυτικό κενό» σε σύγκριση με τον μ.ό. της ΕΕ, της τάξης των 3,6 π.μ. του ΑΕΠ.

Στην περίοδο της κρίσης 2009 - 2017, αποταμιευτικό και επενδυτικό «κενό» συνδέονται στενά

Επίτευξη ταμειακών στόχων Κρατικού Προϋπολογισμού στο οκτάμηνο

- **Αποτέλεσμα Ιαν. – Αυγούστου 2019: έλλειμμα €1,59 δισεκ.,** έναντι στόχου ελλείμματος €4,98 δισεκ.
- **Πρωτογενές πλεόνασμα €2,91 δισεκ.,** έναντι στόχου ελλείμματος €272 εκατ. και πλεονάσματος πέρυσι €1,12 δισεκ.
- **Υπέρβαση στόχου κυρίως από υψηλότερα έκτακτα έσοδα**
 - Υψηλότερες πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών κατά €1,1 δισεκ.
 - *Είσπραξη €1,12 δισεκ. από επέκταση της σύμβασης παραχώρησης του ΔΑΑ*
 - Περισσότερα έσοδα από μεταβιβάσεις κατά €858 εκατ.
 - *Από τη διακράτηση ομολόγων του Δημοσίου από την ΤτΕ (ANFA's και SMP's)*
 - Αυξημένες εισπράξεις ΦΠΑ επί λοιπών προϊόντων και υπηρεσιών, κατά €653 εκατ. εκ των οποίων €272 εκατ. από την πώληση του ΔΑΑ
- **Συγκράτηση δαπανών από λιγότερες καταπτώσεις εγγυήσεων και υπό- υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων και ΠΔΕ**

Προσχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2020

- **Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης 2020: έλλειμμα €1,59 δισεκ.,**
- **Πρωτογενές αποτέλεσμα: πλεόνασμα €7,03 δισεκ. ή 3,56% του ΑΕΠ**
- **Νέες δημοσιονομικές παρεμβάσεις**
 - Φοροελαφρύνσεις – επιδόματα, για επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα
 - Μέτρα εξορθολογισμού δημοσίων οικονομικών και καταπολέμησης της φοροδιαφυγής
- **Έλλειμμα Κρατικού Προϋπολογισμού 1,5% του ΑΕΠ (€2,9 δισεκ.), από 1,1% φέτος. Επιδείνωση από:**
 - Περισσότερες πιστώσεις υπό κατανομή (+€2,0 δισεκ.), απώλειες από τη μείωση φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων (-€457 εκατ.) και αύξηση παροχών σε εργαζομένους, λόγω υψηλότερων ασφαλιστικών εισφορών (+€415 εκατ.)
- **Επίτευξη δημοσιονομικού στόχου από πλεονάσματα Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (€1,67 δισεκ.) και Νομικά Πρόσωπα Γ.Κ. (€1,84 δισεκ.)**

Εκτεταμένη μείωση κόστους νέου δανεισμού Ελληνικού δημοσίου το γ' τρίμηνο 2019

Πηγή: ΕΚΤ, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

- Μέση απόδοση 10-ετούς ομολόγου σε διαχρονικά χαμηλό επίπεδα τον Σεπτέμβριο
 - Spread από Γερμανικό Bund στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2009 (≈ 200 μονάδες βάσης)
- Ιδιαίτερα θετική εξέλιξη με επίδραση στην αποτελεσματικότητα του σχεδίου «Ηρακλής» για μείωση των ΜΕΔ μέσα από εργαλεία κρατικών εγγυήσεων

Τάσεις οικονομικών μεγεθών

Βιομηχανία

- Μικρή αύξηση βιομηχανικής παραγωγής στο οκτάμηνο, +0,7% αντί +1,1% πέρυσι.
- Περιορίζεται η παραγωγή στην ΕΖ την ίδια περίοδο: -1,2% αντί +2,1%

Κατασκευές

- Κάμψη 12,1% το πρώτο εξάμηνο φέτος, αντί μείωσης 2,8% πέρυσι
- Πτώση τόσο στα Οικοδομικά Έργα, όσο και στα Έργα Πολιτικού Μηχανικού

Τουρισμός

- Επιβράδυνση αύξησης κύκλου εργασιών στο πρώτο μισό του 2019 στο 2,9%, από 10,6% το 2018

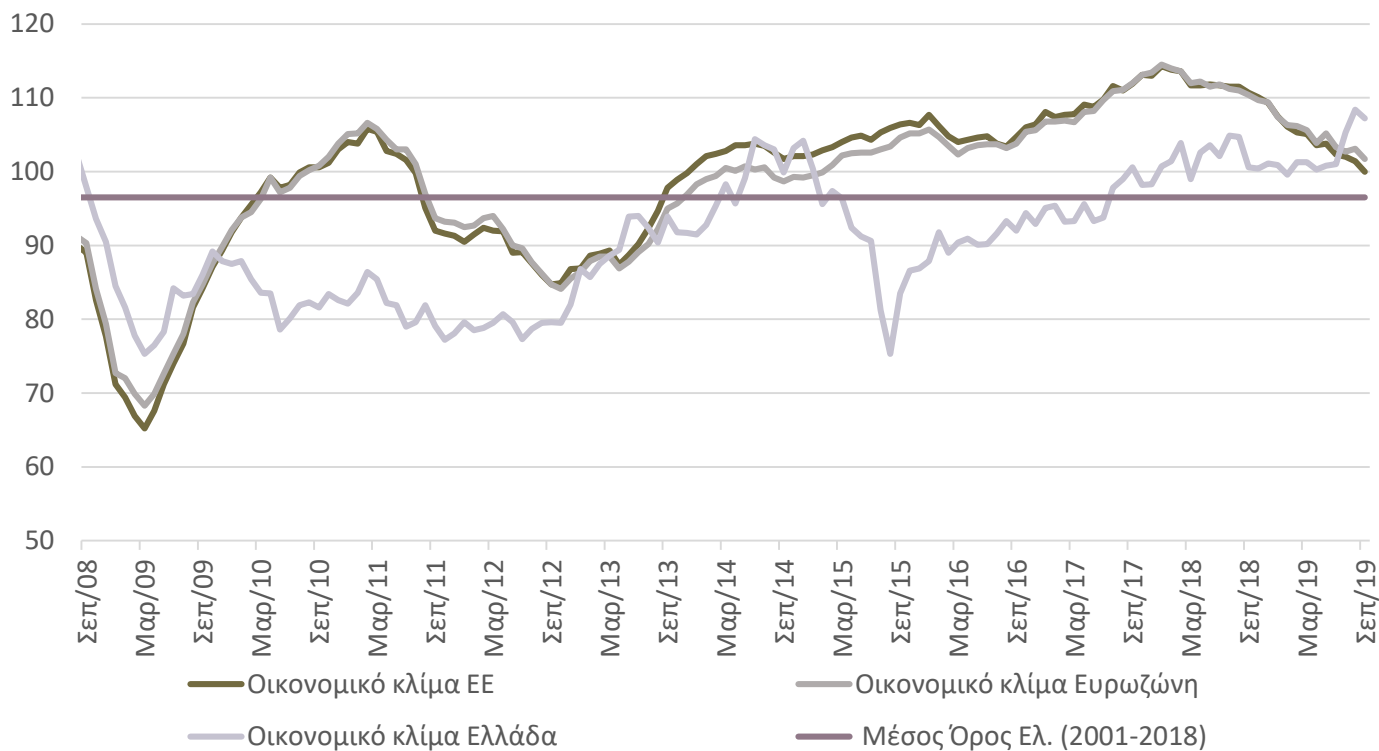
Λιανικό Εμπόριο

- Μείωση όγκου Λιανικού Εμπορίου 1,0% στο επτάμηνο του 2019, αντί αύξησης 1,7% πριν ένα χρόνο

Σημαντικά ενισχυμένος ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος το γ' τρίμ. σε σύγκριση με το προηγούμενο. Σε μέγιστο επίπεδο από το δ' τρίμ. 2007.

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

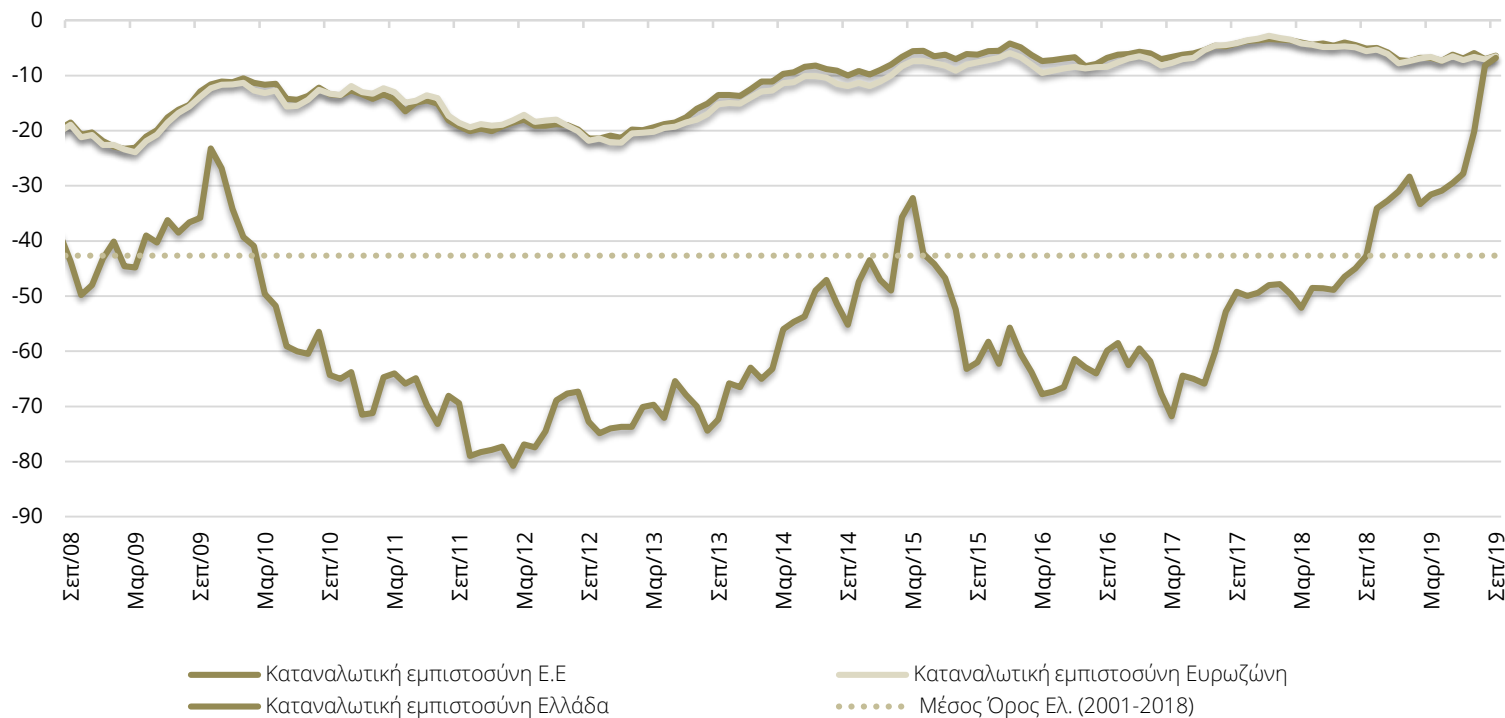

Πηγές: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Νέα, σημαντική ανάκαμψη καταναλωτικής εμπιστοσύνης στο γ' τρίμ. 2019
Στο υψηλότερο επίπεδο από α' τρίμ. 2002

Καταναλωτική Εμπιστοσύνη

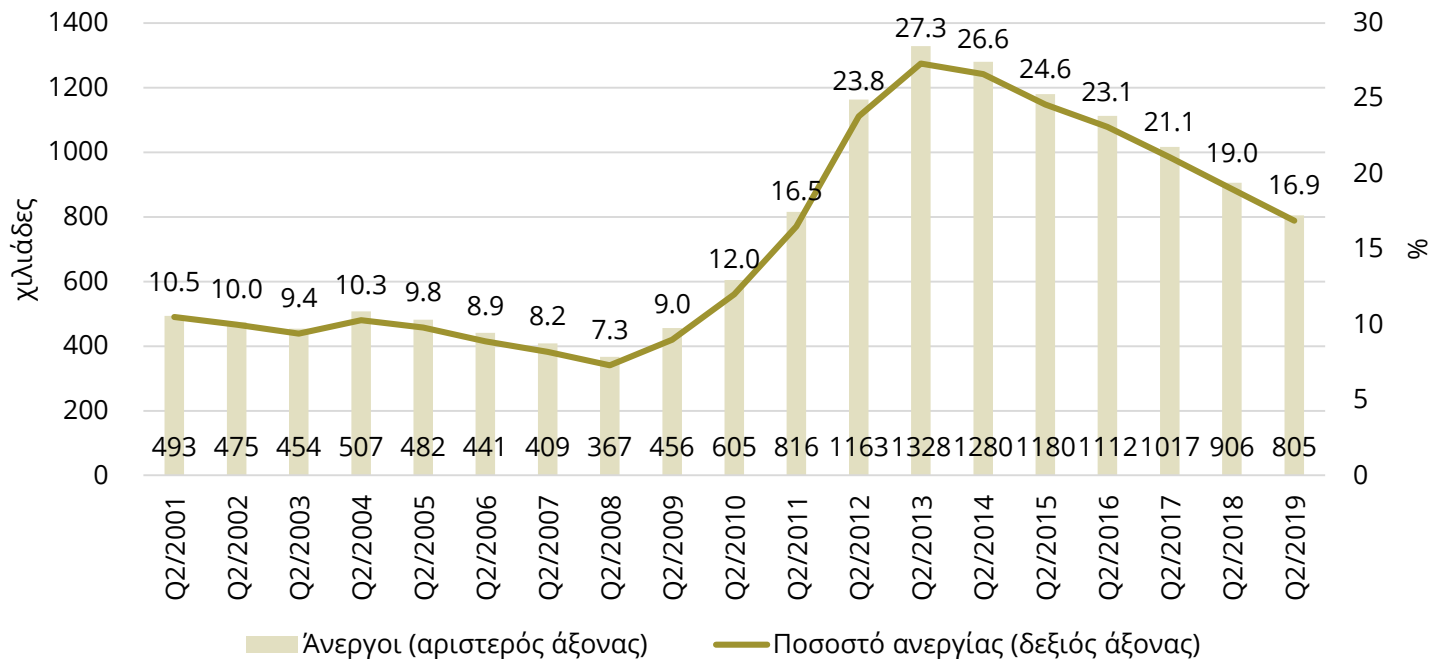

Πηγές: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Συνεχίζεται η μείωση της ανεργίας

Αριθμός ανέργων και ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα

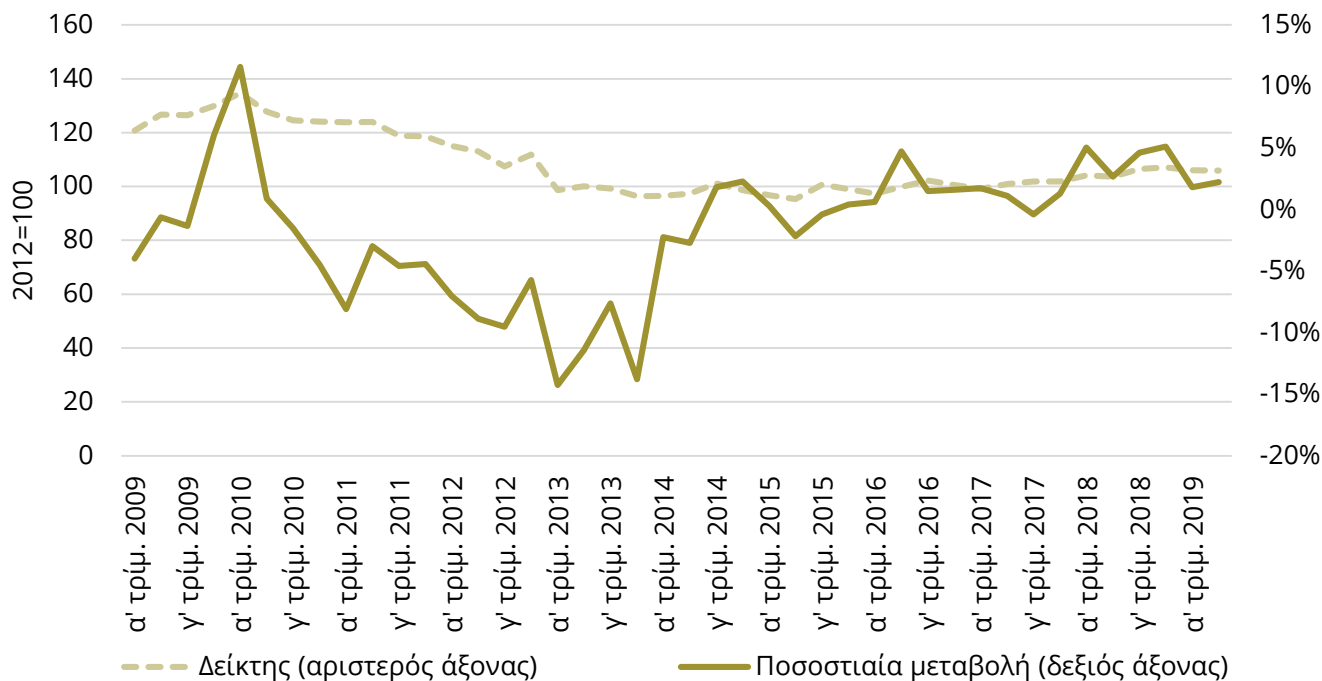
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Στο 16,9% το ποσοστό της ανεργίας το β' τρίμ. του 2019 από 19% ένα έτος νωρίτερα.
- Αύξηση απασχόλησης σε 15 κλάδους. Ενδεικτικά: Εκπαίδευση (+25,6 χιλ.), Μεταφορά-Αποθήκευση (+21,4 χιλ.), Τουρισμός (+20,5 χιλ.), Μεταποίηση (+20,2 χιλ.), Δημόσια διοίκηση (+13,8 χιλ.).
- Όμως, η απασχόληση μειώθηκε σε 6 κλάδους. Ενδεικτικά: Πρωτογενής τομέας (-16,5 χιλ.), Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών (-5,0 χιλ.), Χονδρικό-Λιανικό εμπόριο (-4,1 χιλ.), Χρηματοπιστωτικές-Ασφαλιστικές δραστηριότητες (-2,5 χιλ.).

Άνοδος εποχικά διορθωμένου δείκτη μισθολογικού κόστους για έβδομο συνεχόμενο τρίμηνο

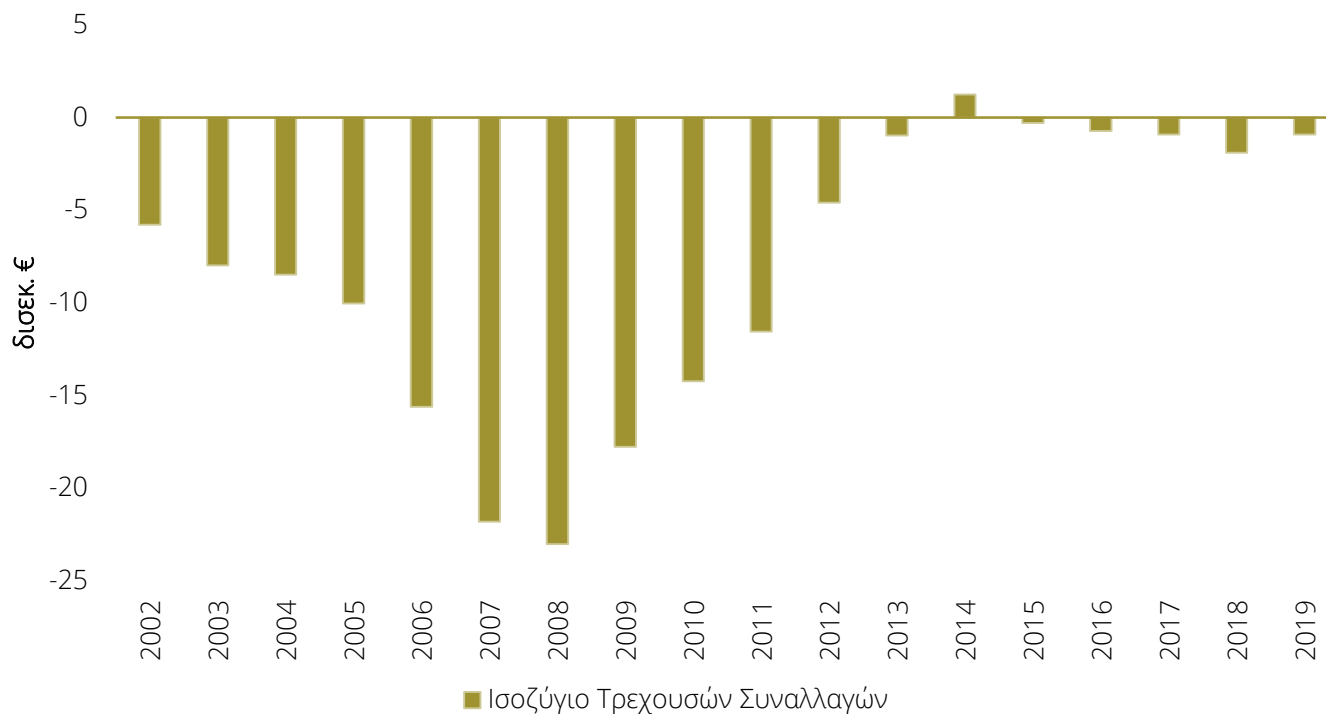
Εξέλιξη εποχικά διορθωμένου δείκτη μισθολογικού κόστους

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

➤ Άνοδος δείκτη κατά 2,2% το β' τρίμ. του 2019 σε συνέχεια αύξησης 2,7% το β' τρίμ. του 2018

Περιορίστηκε το έλλειμμα στο Ισοζύγιο ΤΣ στο οκτάμηνο Ιανουαρίου – Αυγούστου του 2019

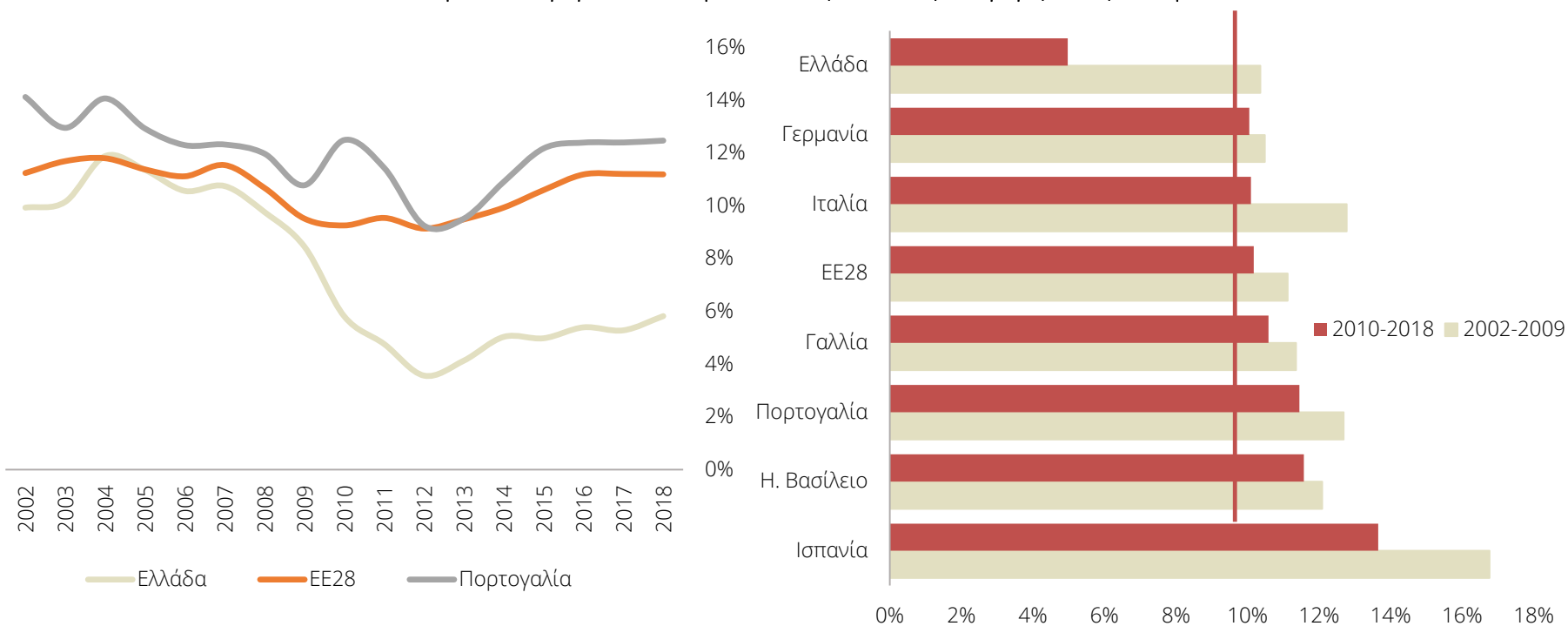

Πηγή: ΤΤΕ

- Έλλειμμα €911 εκατ., έναντι €1,9 δισεκ. πριν ένα έτος
- Σημαντική ενίσχυση πλεονάσματος στο Ισοζύγιο Υπηρεσιών, κατά €1,6 δισεκ. → 70% της αύξησης από τον Τουρισμό
- Διόγκωση ελλείμματος στο Ισοζύγιο Αγαθών, με πολύ μικρότερη αύξηση εξαγωγών και εισαγωγών σε σύγκριση με το 2018

Οι εισαγωγές νέων οχημάτων στην Ελλάδα αποτελούσαν το 10,4% των συνολικών εισαγωγών (εκτός καυσίμων), την περίοδο 2002-2009

Μερίδιο εισαγωγών νέων επιβατικών στις συνολικές εισαγωγές (εκτός καυσίμων)

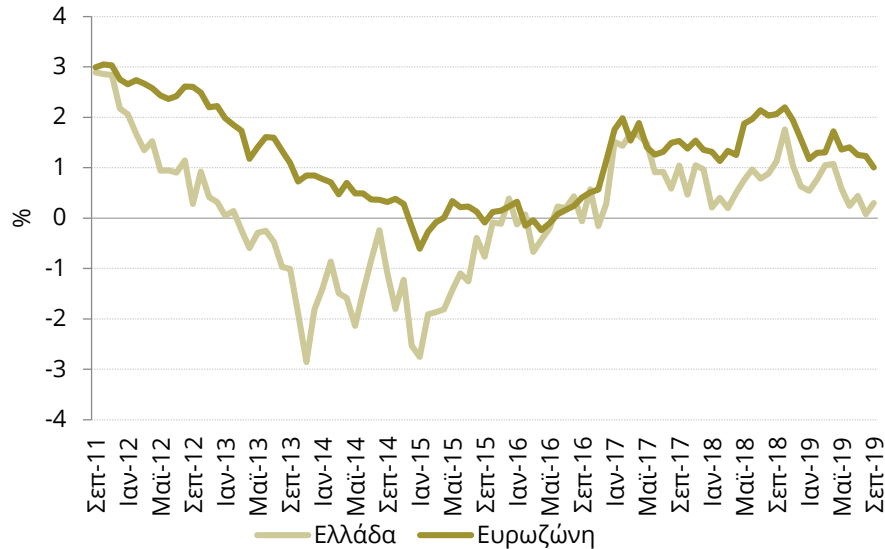
Πηγή: Eurostat

- Το μερίδιο εισαγωγών οχημάτων στην Ελλάδα βρισκόταν κάτω από το Μ.Ο. της ΕΕ28 (10,4% έναντι 11,1%), αλλά και χωρών - παραγωγών οχημάτων (Ισπανία, Γαλλία, Γερμανία) → Όχι μεγαλύτερη επίπτωση στο ΙΤΣ
- Συρρίκνωση στο 5,0% την περίοδο 2010-2018, στο ήμισυ του Μ.Ο. της ΕΕ, καθώς η αγορά οχημάτων δέχθηκε ισχυρότερο πλήγμα από την ύφεση από τις υπόλοιπες εισαγωγές αγαθών. Έντονότερες απώλειες και στην απασχόληση του κλάδου.

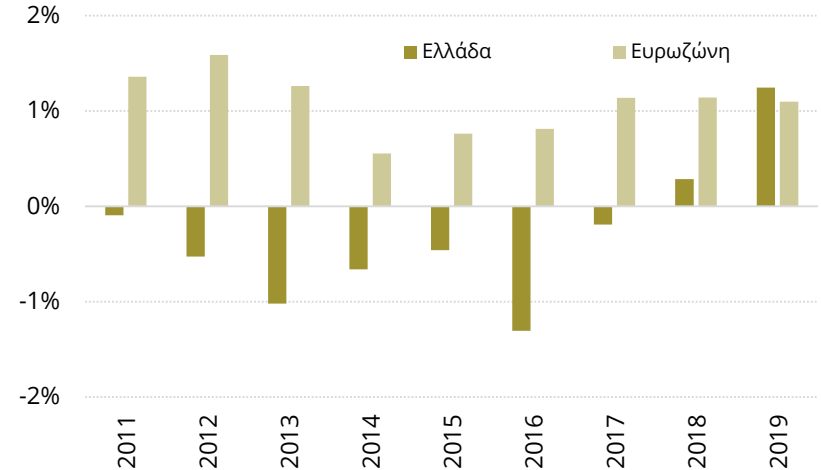

Ασθενέστερη ενίσχυση τιμών σε σύγκριση με την περίοδο Ιαν. – Σεπτ. 2018

Εναρμονισμένος Πληθωρισμός

Εν.ΔΤΚ χωρίς ενεργειακά προϊόντα με σταθερούς φόρους (Ιανουάριος- Σεπτέμβριος)

Πηγές: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Eurostat

Ευρωζώνη: Ηπιότερος ο πληθωρισμός (1,3%) σε σύγκριση με Ιαν. – Σεπτ. 2018 (+1,7%)

Ελλάδα (Ιανουάριος- Σεπτέμβριος 2019): παραμένει για τρίτο έτος σε θετικό έδαφος ο ρυθμός μεταβολής των τιμών: **0,3%**, έναντι **0,5% το αντίστοιχο διάστημα του 2018**

- Αρνητική επίδραση από έμμεσους φόρους (μείωση ΦΠΑ) – μηδαμινή από ενεργειακά αγαθά. Τόνωση της εγχώριας ζήτησης – λοιπών παραγόντων, πρώτη φορά από το 2011

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (Ιαν.- Αυγ. 2019): +0,7%, έναντι +4,3% στο οκτάμηνο του 2018, λόγω Ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου

Καλή και κρίσιμη συγκυρία για την οικονομία που πρέπει να αξιοποιηθεί

Παράγοντες βελτίωσης Οικονομικού Περιβάλλοντος

Συνήθης
μετεκλογική
βελτίωση
προσδοκιών

Εφαρμογή προεκλογικών
εξαγγελιών → ενίσχυση
εμπιστοσύνης

Μείωση ΕΝΦΙΑ, επέκταση
ρύθμισης 120 δόσεων
στις επιχειρήσεις

Φοροελαφρύνσεις για
επιχειρήσεις και φυσικά
πρόσωπα (Προσχέδιο
Προϋπολογισμού 2020)

Χρειάζονται μέτρα
εξορθολογισμού δημ.
δαπανών - ενίσχυσης
φορολογικών εσόδων
(σχετικές δράσεις στο
Προσχέδιο)

Υποχώρηση
κόστους
δανεισμού
ελληνικού
δημοσίου σε
ιστορικά ελάχιστο
επίπεδο

Βιώσιμοι όροι
δανεισμού από
κεφαλαιαγορές για
τράπεζες –
μεγάλες
επιχειρήσεις

Συνεχής,
κλιμακούμενη
πιστωτική
επέκταση προς
επιχειρήσεις

Σταθερή
επιστροφή
καταθέσεων,
επίτευξη στόχων
για «κόκκινα
δάνεια»

Συνέχιση το 2020

Ενίσχυση διεθνούς
τουρισμού για
ακόμα ένα χρόνο

Καλή και κρίσιμη συγκυρία για την οικονομία που πρέπει να αξιοποιηθεί

Το πολύ καλό οικονομικό κλίμα και η μετεκλογική περίοδος ευνοούν την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων

Για επιχειρήσεις και επενδυτές: απλοποίηση συναλλαγών με το δημόσιο τομέα – μείωση γραφειοκρατίας, επιτάχυνση απονομής δικαιοσύνης, διευκόλυνση εκκίνησης ή επέκτασης / αλλαγής δραστηριότητας, ιδιωτικοποιήσεις (καθυστερήσεις το 2019)

Για τους πολίτες: υγεία, ασφαλιστικό σύστημα, παιδεία, συναλλαγές με το κράτος, λειτουργία μηχανισμών εσωτερικής ασφάλειας

Οι μεταρρυθμίσεις απαραίτητες προϋποθέσεις **για αναβάθμιση πιστοληπτικής αξιολόγησης** → ένταξη στο **νέο πρόγραμμα Ποσοτικής Χαλάρωσης της ΕΚΤ**

Υφίστανται σημαντικές ευκαιρίες και κίνδυνοι

Άρση capital controls μετά από 4 χρόνια

Εξελίξεις στην Τουρκία

Κλιμάκωση μεταναστευτικών ροών λόγω πολέμου
Έντονες επιπτώσεις ύφεσης: μεγάλη πτώση εξαγωγών

Brexit

Προϋπολογισμός Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027

Παράθυρο ευκαιρίας για τις υπό-ανάκαμψη τράπεζες

Στόχος η ταχύτερη μείωση των ΜΕΔ και η ανάκαμψη των πιστώσεων στην πραγματική οικονομία

Θετικές εξελίξεις

- Έγκριση από την ΕΕ του Σχεδίου προστασίας περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών για ταχύτερη μείωση των ΜΕΔ («Ηρακλής»)
- Πλήρης άρση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων έπειτα από 4 έτη
- Συνέχιση σταδιακής ανόδου των ιδιωτικών καταθέσεων
- Ενισχυμένη ανάκαμψη πιστώσεων προς ΜΧΕ

Προκλήσεις

- Φιλόδοξοι στόχοι μείωσης ΜΕΔ κάτω του 20% έως το 2021, με πιο ποιοτικό μείγμα εργαλείων: περισσότερες πωλήσεις και τιτλοποιήσεις, λιγότερες διαγραφές
- Συνεχιζόμενη πιστωτική συρρίκνωση προς νοικοκυριά, αλλά και κόστος νέου δανεισμού των επιχειρήσεων υψηλότερο από άλλες χώρες της ΕΕ

Προσδοκίες: Αναμένεται μικρή ανάκαμψη των καθαρών νέων πιστώσεων το 2020, με κινητήριο δύναμη τις ΜΧΕ, και αντίβαρο τη συνεχιζόμενη συρρίκνωση σε στεγαστικά

Προβλέψεις 2019

Μικρή αύξηση ιδιωτικής κατανάλωσης ($\approx +0,5\%$):

- Στασιμότητα το α' εξαμ., παρά την αύξηση κατώτατου μισθού και έκτακτες μεταβιβάσεις (αναδρομικά ειδικών μισθολογίων, συνταξιοδοτική παροχή Μαΐου). Αυξάνονταν όμως οι αποταμιεύσεις των νοικοκυριών.
- Κάμψη επιφυλακτικότητας κατόπιν ολοκλήρωσης εκλογικού κύκλου
- Ενίσχυση προσδοκιών από πρόσφατα μέτρα και φοροελαφρύνσεις στο Προσχέδιο Προϋπολογισμού

Άνοδος δημόσιας κατανάλωσης (+1,3%):

- Πρωτίστως λόγω επιδράσεων του εκλογικού κύκλου (+5,3% στο β' τρίμ.)

Αύξηση επενδύσεων (+6-7%):

- Αδράνεια προεκλογικά, αλλά και νωρίτερη υποχώρηση εκλογικής αβεβαιότητας
- Συνεχής, κλιμακούμενη πιστωτική επέκταση, ευκολότερη πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίου
- Βελτίωση προσδοκιών από φοροελαφρύνσεις στο Προσχέδιο Προϋπολογισμού
- Ανασχετική επίδραση ασαφειών για αναστολή ΦΠΑ στα νέα ακίνητα

Προβλέψεις 2019

Ενίσχυση εξαγωγών (5,0% - 5,5%)...

- Πτώση εξαγωγών σε σημαντικούς προορισμούς στη Μεσόγειο, ήπια εξασθένιση ανόδου από Ευρωζώνη και ΗΠΑ, εκ νέου σημαντική ώθηση από Τουρισμό, αλλά και από Μεταφορές

...με ηπιότερη ενίσχυση εισαγωγών (3,5-4,0%)

- Λόγω χαμηλότερης ανόδου εγχώριας ζήτησης, αρνητικού «αποτελέσματος βάσης» στις εξαγωγές προϊόντων το γ' τριμ.

Νέα σημαντική υποχώρηση ανεργίας, στο 17,3%

- Περισσότερες θέσεις εργασίας σε εξαγωγικούς τομείς και Εκπαίδευση. Μικρή πτώση στις Κατασκευές.

Οριακά άνοδος τιμών ($\approx 0,1 - 0,3\%$)

- Από υψηλότερη καταναλωτική ζήτηση, καθώς η αρνητική επίδραση των φόρων θα ενισχυθεί από τη μείωση του ΦΠΑ

Ρυθμός ανάπτυξης το τρέχον έτος έως 1,8%

Προβλέψεις 2020

Ήπια άνοδος ιδιωτικής κατανάλωσης ($\approx +1,0\%$):

- Ενίσχυση εισοδημάτων από μείωση άμεσης φορολογίας – ασφαλιστικών εισφορών
- Αύξηση απασχόλησης σε εξαγωγικούς κλάδους και Κατασκευές

Στασιμότητα ή μικρή περιστολή δημόσιας κατανάλωσης:

- Διαρθρωτικές αλλαγές στα δημόσια οικονομικά (επισκόπηση δαπανών - εσόδων, προϋπολογισμός επιδόσεων)

Σημαντική ενίσχυση επενδύσεων (+15%):

- Φοροελαφρύνσεις, αύξηση τραπεζικού δανεισμού, εκκίνηση έργων σε μεγάλες αποκρατικοποιήσεις, ώθηση από εξαγωγές

Αύξηση εξαγωγών (4-5%): Κλιμάκωση ζήτησης από Ευρωζώνη, αβεβαιότητα για επιπτώσεις Brexit, εξελίξεις σε Τουρκία

Επιτάχυνση εισαγωγών (6-6,5%): από υψηλότερες επενδύσεις σε μηχανήματα, μεταφορικά μέσα, εξοπλισμό και ιδιωτική κατανάλωση

Νέα υποχώρηση ανεργίας (15,5%) και χαμηλός πληθωρισμός (0,3%-0,6%)

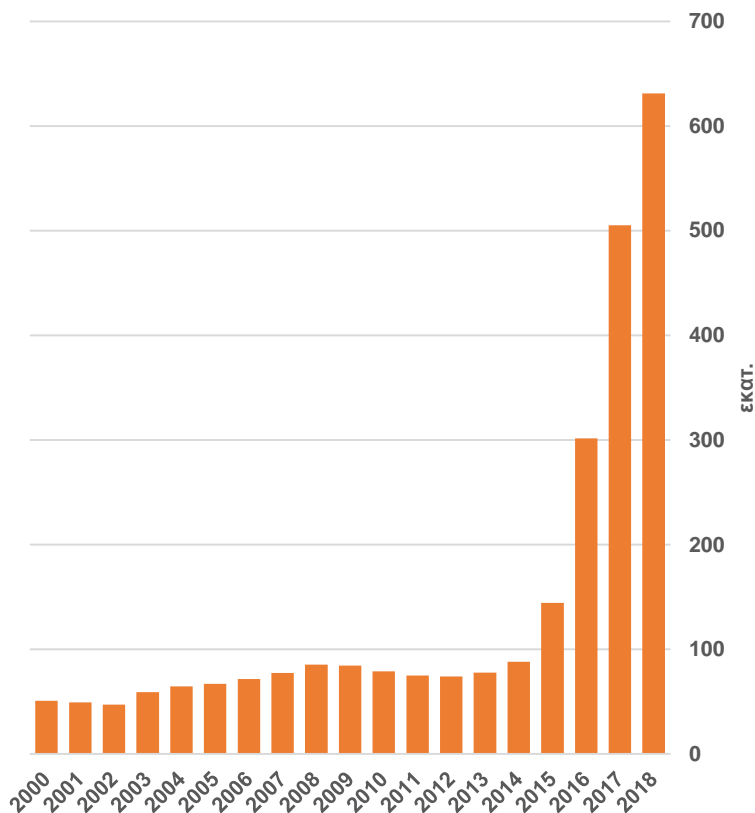
Ρυθμός ανάπτυξης το 2020: 2,3 – 2,5%

Ειδική μελέτη

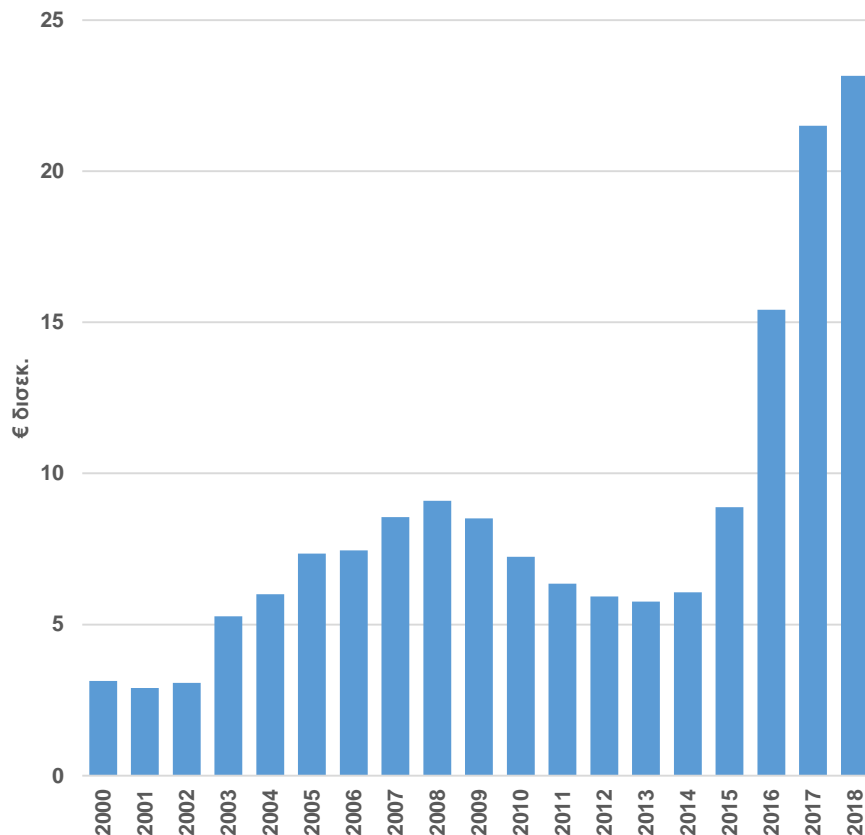
**Μέτρα για την ενίσχυση των ηλεκτρονικών πληρωμών
και των φορολογικών εσόδων**

Η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής (ΗΜΠ) στην Ελλάδα ενισχύθηκε θεαματικά μετά το 2015

Αριθμός συναλλαγών με κάρτες πληρωμών

Αξία συναλλαγών με κάρτες πληρωμών

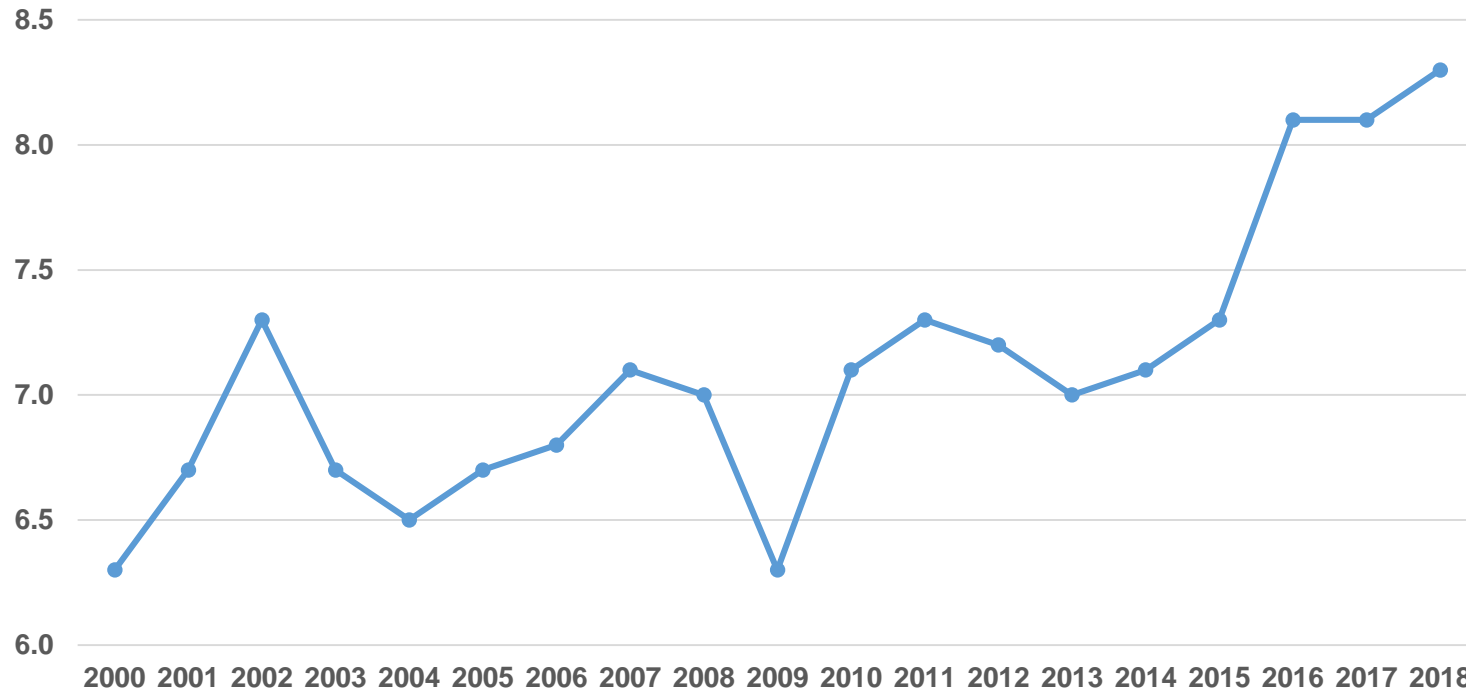

Πηγή: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Η αξία συναλλαγών με κάρτες πληρωμής εκτοξεύτηκε από €6,1 δισεκ. το 2014 σε €23,1 δισεκ. το 2018, ενώ ο αριθμός συναλλαγών αυξήθηκε από 88,0 εκατ. πληρωμές το 2014 σε 631,1 εκατ. πληρωμές το 2018

Την ίδια περίοδο, αυξήθηκαν σημαντικά και τα έσοδα από ΦΠΑ

Έσοδα από ΦΠΑ ως % ΑΕΠ

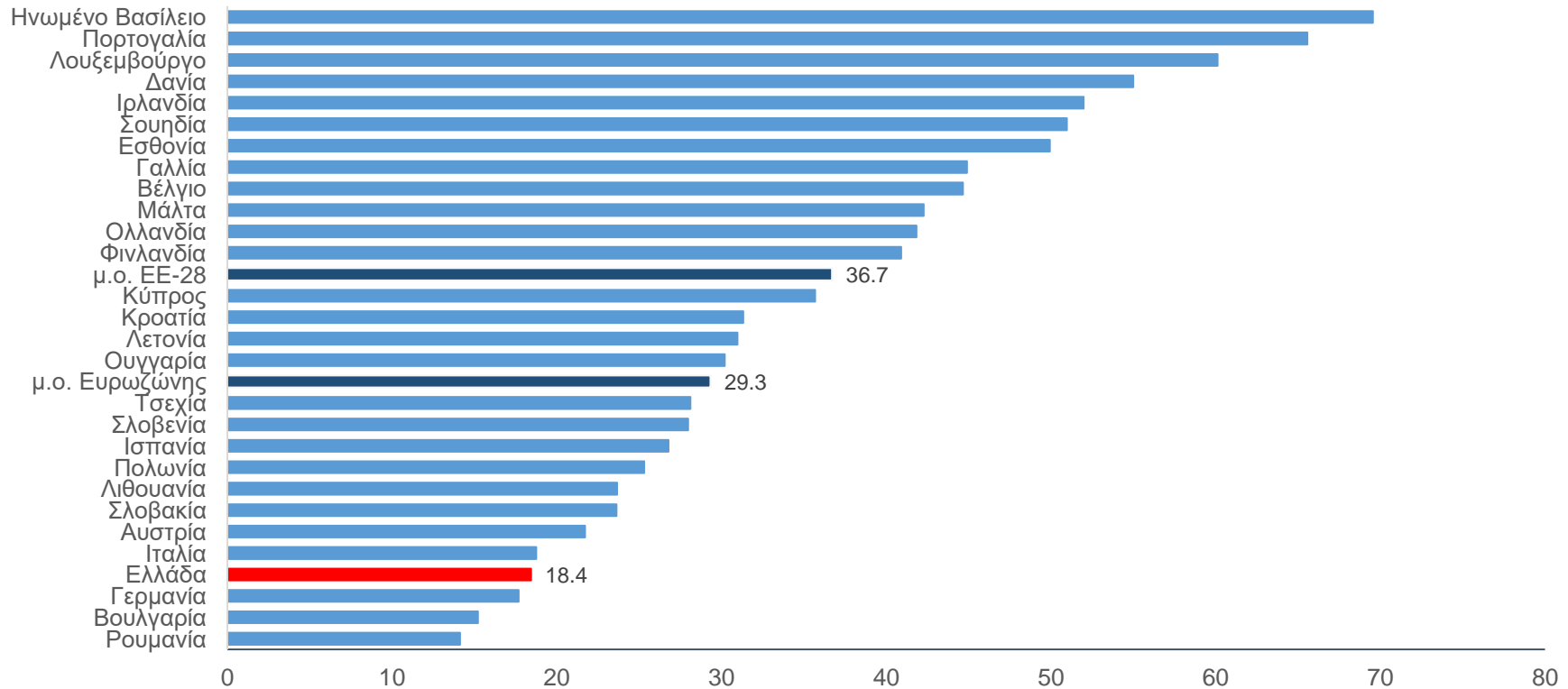

Πηγή: Eurostat

Ως ποσοστό του ΑΕΠ, τα έσοδα από ΦΠΑ ανήλθαν σε 8,3% το 2018 και 8,1% το 2017 (από 7,1% το 2014), καταγράφοντας τις υψηλότερες επιδόσεις στο συγκεκριμένο δείκτη τουλάχιστον από το 2000

Ωστόσο, υπάρχει μεγάλο περιθώριο για περαιτέρω περιορισμό της παραοικονομίας μέσα από ενίσχυση της χρήσης ΗΜΠ

Αξία συναλλαγών με κάρτες πληρωμών στις χώρες της ΕΕ-28, ως ποσοστό της ιδιωτικής κατανάλωσης το 2018

Πηγή: Eurostat

Η αξία συναλλαγών με κάρτες πληρωμών υπολογίζεται σε 18,4% της ιδιωτικής κατανάλωσης στην Ελλάδα, έναντι 29,3% Ευρωζώνη και 36,7% στην ΕΕ, ενώ τα εισπραχθέντα έσοδα από ΦΠΑ είναι χαμηλότερα από τα αναμενόμενα (VAT gap) κατά περίπου 29% ή €6 δισεκ.

Δυνατότητες ενίσχυσης των υφιστάμενων μέτρων: Λοταρία με λαχνούς που προκύπτουν από ηλεκτρονικές πληρωμές

Φορολογούμενος κερδίζει το μεγάλο έπαθλο της φορολοταρίας στη Σλοβακία

Πηγή: New York Times, "In Slovakia, Real Lottery Prize Goes to Tax Man", 19/4/2014

Βασικές αδυναμίες του μέτρου και κατευθύνσεις για αλλαγές

Ελλιπής στόχευση

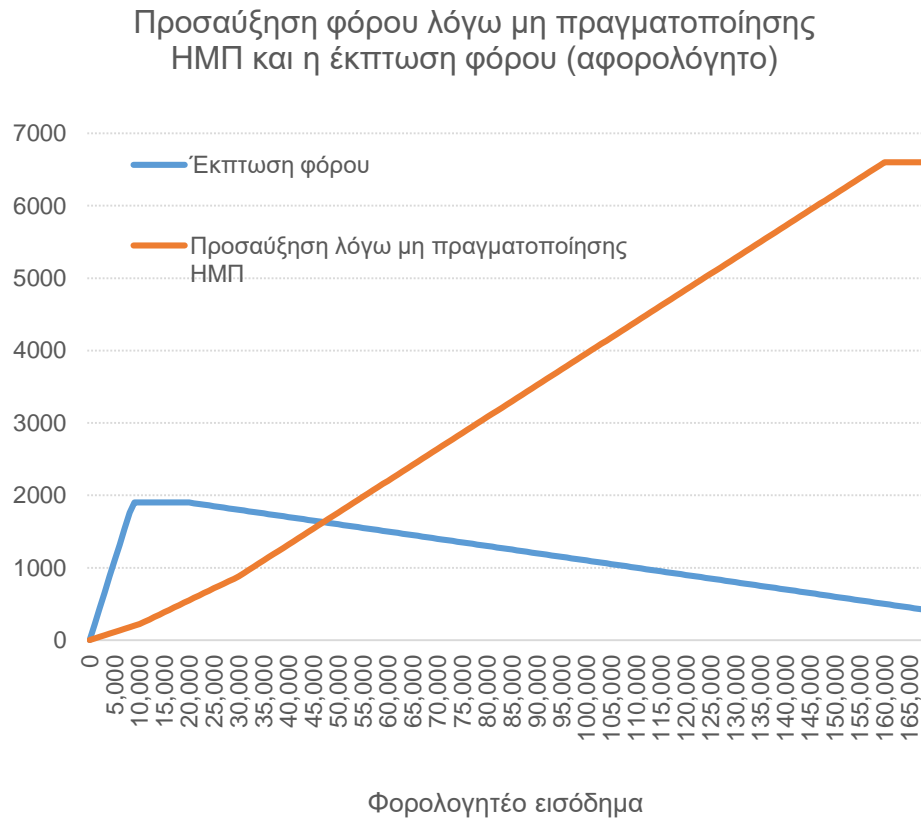
- Σκόπιμο να επικεντρωθεί σε συναλλαγές υψηλού κινδύνου φοροδιαφυγής
- Εναλλακτικά, διαφοροποίηση της προμοδότησης σε αριθμό λαχνών ανάλογα με τον κίνδυνο φοροδιαφυγής

Ελλιπής δημόσια προβολή

- Πορτογαλία: λιγότεροι νικητές, μεγαλύτερα έπαθλα και περισσότερη διαφήμιση
- Σερβία: λιγότερες κληρώσεις, μεγαλύτερη δημοσιογραφική κάλυψη

Η λοταρία είναι σκόπιμο να επικεντρωθεί σε συναλλαγές υψηλού κινδύνου φοροδιαφυγής και να έχει αυξημένη δημόσια προβολή στα πρότυπα άλλων χωρών

Δυνατότητες ενίσχυσης των υφιστάμενων μέτρων Προσαύξηση φόρου λόγω μη πραγματοποίησης ΗΜΠ

Πηγή: Eurostat

Οι αδυναμίες του υφιστάμενου μέτρου προσαύξησης συσχετίζονται με τη νοητή διασύνδεση με την έκπτωση φόρου (αφορολόγητο) στα εισοδήματα από μισθούς και συντάξεις

Βασικές αδυναμίες του μέτρου και κατευθύνσεις για αλλαγές

Περιορίζεται στα εισοδήματα από μισθούς και συντάξεις

- Επέκταση του μέτρου και σε άλλα εισοδήματα

Δημιουργούνται αντικίνητρα στην αποταμίευση για τα υψηλότερα εισοδήματα

- Μείωση του πλαφόν της προσαύξησης (από €6,600)
- Θέσπιση ισοδύναμων κινήτρων για ενίσχυση της αποταμίευσης
- Έκπτωση φόρου για μακροχρόνιες τοποθετήσεις σε εγχώρια αξιόγραφα
- Ενίσχυση του 2^{ου} και 3^{ου} συνταξιοδοτικού πυλώνα

Δεν υπάρχει στόχευση σε συναλλαγές αυξημένου κινδύνου φοροδιαφυγής

- Μειωμένη βαρύτητα ή εξαίρεση συναλλαγών με χαμηλό εκτιμώμενο ρίσκο φοροδιαφυγής
- Σύνδεση μέρους της υπάρχουσας έκπτωσης φόρου με επαρκή χρήση ΗΜΠ σε συναλλαγές με αυξημένο κίνδυνο φοροδιαφυγής

Έχει αποκλειστικά τιμωρητικό χαρακτήρα

Προτιμότερο να εισαχθούν νέα μέτρα που δεν έχουν τιμωρη-τικό χαρακτήρα και δεν αυξάνουν την περιπλοκότητα του συστήματος

Καταναλωτές

- Επιστροφή 5% επί της αξίας συναλλαγών με κάρτα σε στοχευμένες συναλλαγές
- Μικρή έκπτωση στο φόρο εισοδήματος στοχευμένη σε περίπτωση υψηλής χρήσης ΗΜΠ σε κλάδους μέτριου & υψηλού κινδύνου φοροδιαφυγής

Επιχειρηματίες

- Λοταρία ή έκπτωση φόρου για τους ελεύθερους επαγγελματίες που επιτυγχάνουν στόχους διείσδυσης ΗΜΠ
- Δυνατότητα να εκπίπτουν δαπάνες που έχουν πληρωθεί μόνο μέσω ΗΜΠ
- Εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης

Κράτος

- Επιτήρηση της έγκαιρης και πλήρους εφαρμογής του Ν. 4446/2016
- Υποχρεωτική δήλωση όλων των επαγγελματικών λογαριασμών που χρησιμοποιούν επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες
- Επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης

Η άμεση εφαρμογή περισσότερο στοχευμένων κινήτρων ενίσχυσης της χρήσης ΗΜΠ θα οδηγήσει σε βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης και διεύρυνση της φορολογικής βάσης

Ευχαριστούμε πολύ!

www.iobe.gr

twitter.com/IOBE_FEIR